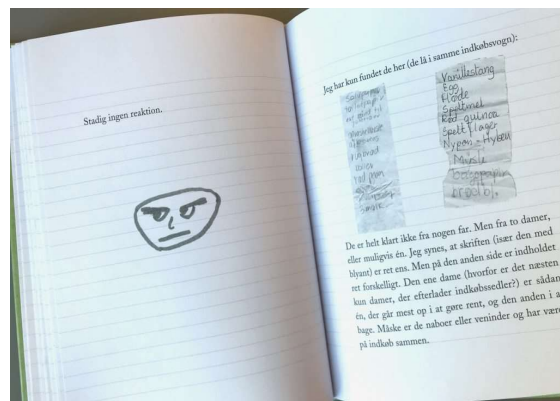

Titel Månen er en højtaler

Tema: Savn, familie, ensomhed
Fag: Dansk
Målgruppe: 4.-6. klasse

Bog: Kathrine Assels, Jensen & Dalgaard, 2017.

Vejledningen her giver et forslag til, hvordan der på mellemtrinnet kan arbejdes litteraturpædagogisk med Kathrine Assels bog "Månen er en højtaler". Hovedtanken i vejledningen er, hvordan der kan arbejdes genskabende, medskabende og omskabende med udgangspunkt i elevernes skrift- og billedsprog.

Introduktion til læreren

"Månen er en højtaler" er en multimodal fortælling i form af en linjeret og gennemillustreret notesbog/dagbog. Notesbogen tilhører 12-årige Alvin, der bor med sin flippede mor, der mest er optaget af at undgå al kontakt med kommunen. Når Alvin ikke er tilskuer i mormors atelier, er han på jagt efter sin far, som han aldrig har mødt. Gennem studiet af indkøbssedler forestiller Alvin sig levende portrætter af de folk, der har skrevet dem. Da han en dag finder en helt særlig indkøbsseddel, er han sikker på, at han har fundet en hemmelig besked fra sin far. Værket leger med at skabe "informationshuller", hvor læserens egen fantasi- og inferensdannelse udfordres. Af samme årsag sætter den pædagogiske vejledning ind med strategier og metoder, der kan støtte eleverne i netop denne proces, fx "langsamlæsning".

Faglig relevans/kompetenceområder

Den pædagogiske vejledning involverer kompetenceområdet **Fortolkning** og har især fokus på fasen *undersøgelse*.

Det nye, eleverne skal lære, kan udtrykkes i følgende læringsmål:

- Eleverne kan gennem orienteringslæsning i før-læse-fasen danne sig en hypotese om værkets genre.
- Eleverne kan gennem langsamlæsning i fortolkningsfællesskabet reflektere over, hvad der bliver sagt *mellem* linjerne i en skønlitterær tekst.
- Eleverne kan indleve sig i romanens univers og tema ved at lave skriveøvelser, der tager udgangspunkt i hovedpersonen, Alvin, egen tekstpraksis.

Litteraturarbejdet

Den pædagogiske vejledning organiserer sig omkring litteraturarbejdets traditionelle tre faser:

Før I læser

For at få eleverne tunet ind på romanens genre, orienterer klassen sig i teksten ved at bladre og studere og danne sig et indtryk af *helheden*. Man kunne fx komme omkring:

- Hvad lægger I mærke til ved bogens papir?
- Hvem, tror I, står bag tegningerne i bogen? Alder, køn?
- Hvilken genre peger papir og tegninger og skrift i retning af?
- Hvad erfaringer har I selv med denne genre?
- Hvad forventer I jer af en bog i denne genre?

Mens I læser

Værket leger med at skabe "informationshuller", hvor læserens egen fantasi- og inferensdannelse udfordres. Eleverne har derfor brug for at blive støttet i processen med at fylde hullerne ud. Det kan for eksempel ske gennem langsamlæsning fælles i klassen.

Når man langsamlæser, udvælger læreren en lille tekstbid (ca. en halv side), hvor der er særligt mange udfordringer i forhold til at forstå hentydninger, danne hypoteser og inferenser. Teksten vises nu på storskærm for eleverne, mens teksten tygges igennem bid for bid og tømmer for hypoteser og fortolkningsforslag i fællesskab. Aktiviteten har den fordel, at de svageste elever får lejlighed til at lytte til de strategier, som de dygtige tolkere benytter sig af og over tid gøre dem til deres egne.

Herunder ses et eksempel på, hvilke ting man kunne dykke ned i gennem langsamlæsning af første side i bogen. Det er klart, at eleverne også selv skal opfordres til at diskutere de ting ved teksten, de er forvirrede over.

Hvorfor mon beskeden skulle stå på engelsk? Og hvorfor er han ikke **sikker** på, hvilket sprog faderen ville bruge?

Jeg kan godt lide at forestille mig, at min far sender en flaskepost, som jeg finder på stranden en dag. Der vil ikke stå så meget andet end:

Fra far

Og så måske:

Jeg elsker dig

som nok vil være på engelsk.

En lille seddel, jeg kan fiske op af flasken og gemme i en lomme og tage frem, når jeg tænker på, hvem han mon er.

Hvorfor vil det mon være en flaskepost, faren ville sende? Hvorfor ikke en SMS eller et telefonopkald?

Hvad siger de sidste linjer om, hvordan jeg'et har det med faderen?

Det vil være oplagt at langsomlæse på følgende sider i bogen:

- Side 7 (Alvins og faderens forhold, se ovenstående)
- Side 15 (moderens forhold til kommunen)
- Side 26 (hvad siger moderens indkøbsseddel om hende)
- Side 31 (mors stemmer)
- Side 47 (bogens multimodale kommunikation)
- Side 73 (mødet med far?)
- Side 83 (kommunikation på samme frekvens)

3 medskabende skriveøvelser, der inviterer eleverne ind i romanens univers og tema:

Indkøbsseddel og personkarakteristik

Alvin samler på indkøbssedler og forestiller sig menneskene bag dem. Studér sammen indkøbsseddel og personkarakteristik af den gamle dame på side 36. Får I samme billede som Alvin af, hvem der står bag sedlen? Hvordan kunne en anden personkarakteristik ud fra samme indkøbsseddel have lydt?

- Lav nu – præcis som Alvin – en indkøbsliste. Du må selv bestemme, om indkøbssedlen er kort eller lang, og hvad der skal stå på den. Du kan eventuelt finde inspiration på nettet til, hvilke varer du kan bruge.
- Du skal skrive den i hånden med en skrift, du selv vælger. Beslut dig også for, hvilket papir sedlen skrives på, og hvilket skriveredskab, der skrives med.
- Lav nu – præcis som Alvin – en personbeskrivelse, hvor du digter en lille historie, der inddrager alle varerne på indkøbslisten.
- Start din beskrivelse sådan her: *Den er tydeligvis skrevet af...*
- Lav en udstilling i klassen eller på PLC, hvor indkøbssedler og beskrivelser er hængt op ved siden af hinanden.

Navne og orddannelser

Alvin er meget opmærksom på navne og bruger navnenes bogstaver til at danne nye ord. Somme tider kaster de nye ord lys over selve navnet, somme tider gør de ikke. Studér sammen Alvins leg med ordet FAR på side 22. Er der nogle af de nye ord, Alvin danner, der kan siges at hænge sammen med ordet FAR (AR, Alvin har måske ar på sjælen over savnet af en far), (AF, FRA, de to siger noget om, at Alvin kommer af eller fra sin far), (FARE, Alvins far udgør en fare, fordi moderen slet ikke mener, Alvin skal have kontakt med ham) osv.

- Vælg nu – præcis som Alvin – et ord fra romanen, som du mener er vigtigt (fx: indkøbsseddel, NETTO, håndværker mm.) Skriv ordet med store bogstaver øverst på siden.
- Leg nu med bogstaverne i det udvalgte ord, og dan så mange nye ord som muligt. Skriv dem nedenunder i listeform.
- Sæt stjerne ved de ord fra listen, du tænker kaster lys over det oprindelige ord (hvis der er nogen).
- Ligesom Alvin må du også gerne snyde ved at tilføje et enkelt bogstav, der kunne give et virkelig godt nyt ord, men du skal i så fald skrive det ligesom Alvin.
- Hæng sedlerne op i klassen, og fremlæg for hinanden.

Videredigtning

Romanen slutter med Alvins håb om en dag at få besøg af håndværkeren, der ikke var far. Forestil dig, at Alvin skriver et par sider mere i bogen en måned efter første slutning. Du skal:

- forestille dig, hvad der er sket siden sidst
- forsøge at skrive som Alvin, fx med brug af mange parenteser og andre sproglige kendetegn.
- lave tegninger i Alvin-stil, der udbygger din fortælling

Efter I har læst

1) Bladr bogen igennem, og vælg den scene, som du synes, er vigtigst/bedst/mest rørende/gjorde størst indtryk på dig. Tegn scenen så detaljeret som muligt. Du kan enten tegne i hånden, lave en collage eller bruge et billedbehandlingsprogram (fx Superimpose).

Lav en forklarende billedtekst til din scene, og lim den på. Lav en udstilling i klassen med alle elevers scener, og tag en runde, hvor I forklarer jeres scenevalg.

eller

2) Se en af de foreslåede tv-udsendelser herunder, og sammenlign Alvins situation med et af de far-savn, der præsenteres i udsendelsen.

Supplerende materialer

Helt konkret foreslås følgende materialer, der alle kan lånes på dit lokale CFU.

- *Vitello vil have en far*, DR Ramasjang, 2018, 8 min., [TV0000112472](#)
- *Har mistet min far, men glemmer ham ikke*, DR Ultra, 2019, [TV0000118297](#)
- *Mig og min familie, Villads*, DR Ramasjang, 2013, [TV0000024009](#)

Og for de lidt større børn (6.klasse og op):

- *Sebastians far ignorerer ham*, DR3, 2019, 26 min., [TV0000118607](#)